

verzoek vestiging bijzonder leerstoel vanwege Dienst PGV Defensie aan de PThU

1 bericht

Boer, D.J. de <djdeboer@pthu.nl>

21 maart 2018 om 11:42

Aan: PKN Synodesecretariaat <synodesecretariaat@protestantsekerk.nl>

Cc: "R. de Reuver" <r.de.reuver@protestantsekerk.nl>

Beste leden van het moderamen,

Namens het college van bestuur stuur ik bijgaand een verzoek aan de generale synode een besluit van overeenstemming te nemen met het voornemen een bijzondere leerstoel vanwege de Dienst Protestantse Geestelijke Verzorging van het ministerie van Defensie te vestigen aan de Protestantse Theologische Universiteit. Voor een toelichting en met name het leerstoelprofiel verwijs ik naar de bijlage.

Met vriendelijke groeten,

Dominique de Boer

mr. drs. D.J. de Boer

ambtelijk secretaris college van bestuur

Protestantse Theologische Universiteit

T +31 (0)88 3371 629

De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam

Postadres

Postbus 7161 1007 MC Amsterdam

E djdeboer@pthu.nl

I www.pthu.nl

21 MAART 2018
NR. 234
APD K&W
DOB 1.35/30
RIET
MOD
ANT

De PThU is een universiteit voor theologisch onderwijs, onderzoek, kerkelijke en maatschappelijke dienstverlening

generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland
t.a.v. dr. R. de Reuver
p/a synodesecretariaat@protestantsekerk.nl

Datum 21 maart 2018
Betreft Benoeming leden Raad van Advies Protestantse Theologische Universiteit

Geachte leden van de generale synode,

De raad van toezicht van de Protestantse Theologische Universiteit heeft op voorstel van het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot vestiging van een bijzondere leerstoel vanwege de Dienst Protestantse Geestelijke Verzorging (Dienst PGV) van het ministerie van Defensie aan de Protestantse Theologische Universiteit.

Gevraagd besluit

Het college van bestuur verzoekt – overeenkomstig Ordinantie 13-6a-1 aan de generale synode een besluit van overeenstemming met het voornemen tot vestiging van de bijzondere leerstoel 'Protestantse geestelijke verzorging bij de krijgsmacht' aan de Protestantse Theologische Universiteit.

Toelichting op gevraagd besluit

Het voornemen tot vestiging van de bijzondere leerstoel 'Protestantse geestelijke verzorging bij de krijgsmacht' berust op een in juni 2016 tussen de Dienst PGV en de Protestantse Theologische Universiteit gesloten convenant. Het convenant voorziet in samenwerking op de terreinen onderwijs, onderzoek en valorisatie ten behoeve van krijgsmacht-pastoraat.

Ten behoeve van het vestigingsbesluit is door de Dienst PGV en de Protestantse Theologische Universiteit in gezamenlijkheid een leerstoelprofiel vastgesteld. Dit profiel zal na vestiging van de leerstoel leidend zijn in de procedure van werving van een bijzonder hoogleraar. De benoemingsprocedure zal overeenkomstig Ordinantie 13-6a-2 plaatsvinden. Het leerstoelprofiel is als bijlage bij deze brief gevoegd.

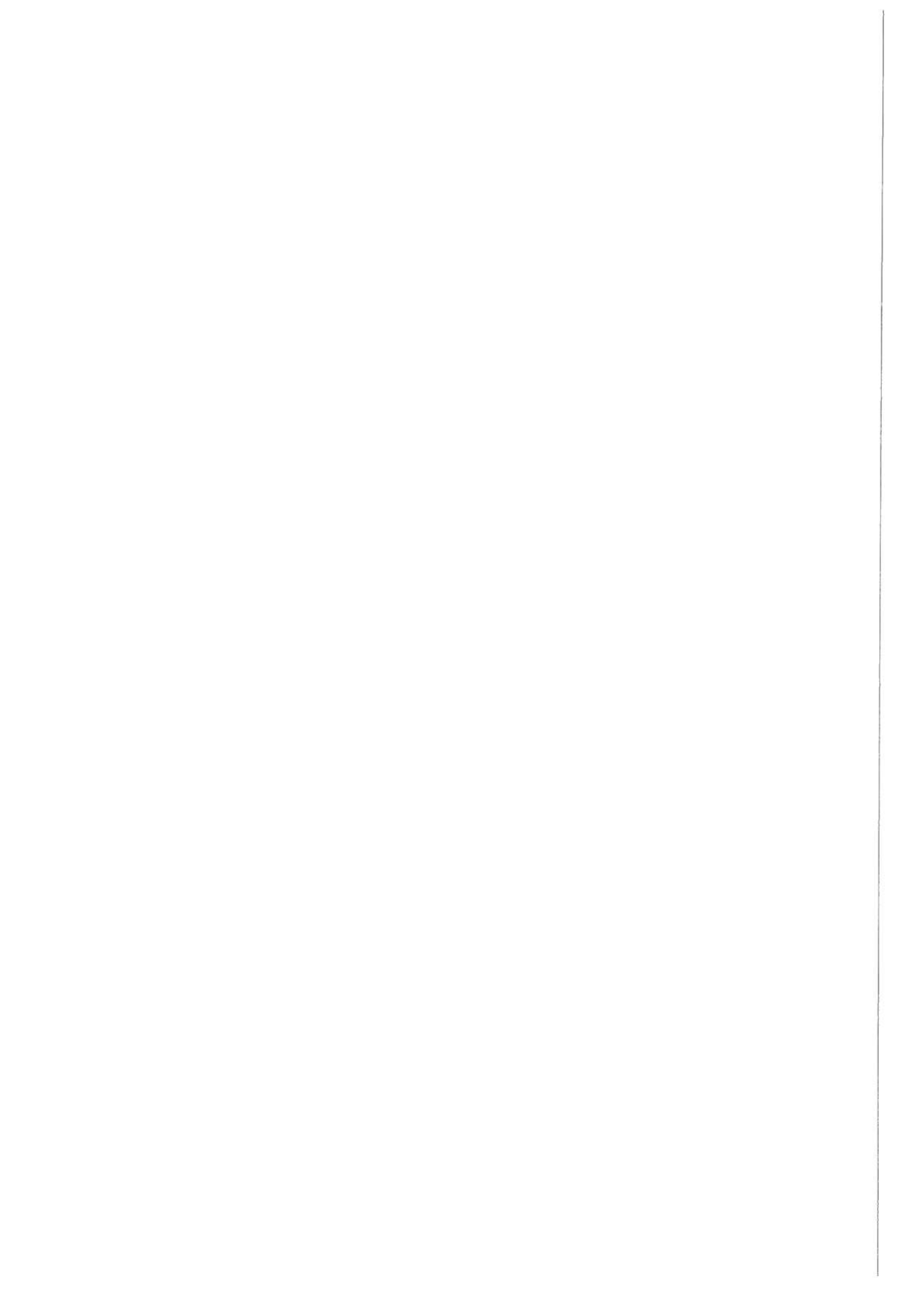
Tot het geven van een nadere toelichting en het beantwoorden van vragen ter synodevergadering is de rector, mevr. prof. dr. M.M. Jansen, van harte bereid.

Met vriendelijke groeten,

drs. D.J. de Boer
secretaris college van bestuur Protestantse Theologische Universiteit

Protestantse Theologische Universiteit
Amsterdam Groningen

College van Bestuur
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam
T (088) 33 71 861
F (088) 33 71 613
E collegevanbestuur@pthu.nl
IBAN: NL20 INGB 0692 1633 36
BIC: INGBNL2A

Leerstoelprofiel “Bijzonder hoogleraar Protestantse Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht” aan de PThU

1. Inleiding:

De te benoemen bijzonder hoogleraar richt zich op het werk van de Protestantse Geestelijke Verzorging (PGV) bij de Nederlandse krijgsmacht. Daarmee is een bijzondere situering gegeven. Allereerst komt de academische situering, in het bijzonder die van de PThU en de daar aanwezige aandacht en formatie voor onderzoek en onderwijs op het gebied van geestelijke verzorging aan de orde. De beschrijving van de situering van de opdracht aan de te benoemen bijzonder hoogleraar vervolgt met een beschrijving van de wereld van de krijgsmacht en wat deze wereld kenmerkt; eerst formeel en meer van buiten beschouwd, vervolgens meer naar binnen toegespitst op de situatie van de militairen, op wie zich het werk van de PGV richt. Daarbij wordt onderscheiden tussen enerzijds de morele en existentiële vragen die het werk in de krijgsmacht kan oproepen, en anderzijds de levensbeschouwelijke identiteit en diversiteit van militairen. Deze laatste twee kwesties, zo wordt daar telkens bij aangeduid, zijn eveneens van toepassing op de geestelijk verzorger zelf.

Vervolgens wordt ingezoomd op de ‘missie en visie’ van de PGV, zoals deze op dit moment geldt. In de daarna geformuleerde leeropdracht wordt aansluiting gezocht bij hoofdlijnen van deze ‘missie en visie’. Tenslotte wordt ingegaan op het aspect valorisatie en worden de taken van de te benoemen hoogleraar omschreven.

2. Situering:

A. Academische situering

- De stichting van een bijzondere leerstoel geestelijke verzorging bij de krijgsmacht aan de PthU versterkt de aanwezige aandacht en formatie bij de PthU voor het vak van geestelijke verzorging in de breedte en voor krijgsmachtspastoraat in het bijzonder. De bijzondere hoogleraar komt dan naast de bijzondere hoogleraar geestelijke verzorging op het gebied van zorg, een universitair docent met een opdracht voor het justitiepastoraat, een UD met een opdracht voor krijgsmachtspastoraat én verschillende ethici die op relevante terreinen onderzoek verrichten en onderwijs verzorgen.
- Het is wenselijk dat de bijzonder hoogleraar in het met Tilburg School of Theology op te richten Universitair Centrum Geestelijke Verzorging zal participeren en daarin zal samenwerken met de bijzonder hoogleraar op het gebied van krijgsmachtspastoraat bij TST én met de andere wetenschappers op het gebied van geestelijke verzorging.
- De vestiging aan de PThU en de participatie in het UCGV bieden daarom zowel een brede wetenschappelijke bedding voor de werkzaamheden van de bijzonder hoogleraar als een podium voor zijn of haar eigen bijdragen aan de wetenschappelijke en praktijkgerichte doordinking van krijgsmachtspastoraat.
- Ten opzichte van de reeds aanwezige expertise ligt de meerwaarde van een bijzondere leerstoel in de intensivering van het onderzoek naar krijgsmachtspastoraat, niet alleen door samenwerking en door ontwikkeling van eigen

onderzoekslijnen maar ook in de mogelijkheid om promovendi aan te trekken en begeleiden.

B. Politieke en maatschappelijke situering van de krijgsmacht

- Primaat van de politiek waardoor militairen zich in moeten zetten voor een niet zelf gekozen doel;
- Grondwettelijke taken van de krijgsmacht, zoals verwoord in artikel 97 van de Grondwet: de bescherming van de belangen van het Koninkrijk der Nederlanden en de handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde;
- Mate van maatschappelijke erkenning, waardering en/ of stigmatisering van de krijgsmacht, haar leden en haar taken.

C. Wereld van de krijgsmacht, met als kenmerken:

- Het zijn van een geweldsorganisatie, waarin het om zaken van leven en dood gaat;
- Het onder omstandigheden kunnen, mogen en/of moeten toepassen van dodelijk geweld alsmede het ondergaan of aanschouwen daarvan;
- Werken en leven in een hiërarchische omgeving met een zeer eigen bedrijfsstructuur en -cultuur;
- Omgang met macht, hetgeen om permanente aandacht voor machtsmisbruik vraagt;
- Een sterk beroep op loyaliteit en kameraadschap als beslissende waarde;
- Een hoge mate van doelrationaliteit, een sterke 'can do'-mentaliteit en een groot belang van vitaliteit;
- Een sterke assimilatiecultuur waarin de omgang met diversiteit onder druk kan staan.

D. de morele en existentiële vragen die het werk in de krijgsmacht kan oproepen

- Het werk in de krijgsmacht brengt voor militairen, voor hun relaties en voor veteranen intense en soms langdurige problemen met zich mee. Naast gevoelens van zinloosheid over het nut en het effect van (vredes-)missies, ervaringen van machteloosheid in missies en het veelvuldig voorkomen van PTSS door wat hen is overkomen, blijkt dat velen kampen met gevoelens van schuld en/of schaamte door wat zij gedaan of juist nagelaten hebben, vaak aangeduid als 'Moral Injury'.
- Op militairen wordt een groot verantwoordelijkheidsberoep gedaan. Daarbij gaat het om meer dan verantwoordelijkheid ten aanzien van de aan hen opgelegde taken in engere zin. Op hen wordt vanuit verschillende richtingen (thuisituatie, de krijgsmacht, eigen idealen en drives, verworteling in een meer expliciete of eerder impliciete levensbeschouwing) een 'aanspraak' gedaan, die een dermate existentieel karakter kan hebben, dat het hen regelmatig in loyaliteitsspanningen en -conflicten kan brengen.

litair en betrokken bij uitzendingen kunnen ook zij getuige worden van dodelijk geweld en kunnen ook zij met vragen naar zin en betekenis van de militaire inzet worden geconfronteerd. In het dagelijks bijstaan van militairen op alle levenssterreinen waarop het gesprek wordt aangegaan is ook hun eigen morele en existentiële kader in het geding.

E. de levensbeschouwelijke identiteit en diversiteit bij militairen, veteranen en hun thuisfront

- De levensbeschouwelijke identiteit van militairen wordt heden ten dage bepaald door de algemene tendens tot deinstitutionalisering, deconfessionalisering, individualisme en bricolage. Het hebben van een helder omschreven levensbeschouwing kan in steeds mindere mate worden verondersteld.
- Protestantse geestelijk verzorgers doen hun werk als ambtsdrager op basis van een zending van hun kerkgenootschap en putten uit de geloofsbron die aan de basis ligt van hun eigen spirituele oriëntatie. De diversiteit aan zendende kerken levert in dit verband behoorlijke veelkleurigheid op binnen het geheel van de PGV. Samen met de steeds meer gegroeide praktijk van samenwerking met geestelijk verzorgers van andere denominaties vraagt dit zowel om bezinning op de betekenis van het specifiek protestantse aan protestantse geestelijke verzorging in relatie tot die van andere denominaties als om voortdurende persoonlijke herijking.

3. Missie en visie van de Protestantse Geestelijke Verzorging.

Het Missie- en beleidskader van de PGV, zoals dat in 2016 voor het laatst is vastgesteld, omschrijft vier beleidsterreinen, te weten: identiteit, professie, kwaliteit (en opleidingen) en communicatie.

De missie van de PGV wordt als volgt verwoord:

“De dienst Protestantse Geestelijke Verzorging bij de krijgsmacht helpt militairen, burgermedewerkers, veteranen en hun relaties in te gaan op vragen die worden opgeroepen in en door het werken in de krijgsmacht. Krijgsmachtpredikanten maken deel uit van het militaire leven op kazernes en velden, tijdens vaarperioden of oefeningen en tijdens uitzendingen.

De Protestantse Geestelijke Verzorging laat zich leiden door het verhaal van Jezus Christus. Haar kernwaarden zijn:

- *de overtuiging dat mensen kostbaar en kwetsbaar zijn,*
- *de hoop op duurzame vrede en recht en*
- *het vertrouwen dat de kracht van liefde sterker is dan die van wapens.”*

Geestelijke verzorging wordt door de PGV omschreven als:

“hulp en ondersteuning aan militairen, veteranen en hun achterban bij het geven van een antwoord op vragen die het leven en in het bijzonder het leven en werken in de krijgsmacht aan mensen stelt.”

De professionaliteit van geestelijk verzorgers van de PGV wordt ontleend aan de combinatie van:

- geoevendheid in het omgaan met geloofs- en levensvragen (persoonlijke spiritualiteit);
- kennis van en inzicht in levensbeschouwelijke en religieuze tradities;
- de kunde om vanuit die kennis en geoevendheid de ander in zijn specifieke situatie bij te staan en tot zijn recht te doen komen. En
- de ambtelijke bevoegdheid en kunde tot het voorgaan in vieringen en rituelen.

Deze vier aspecten veronderstellen een visie op de identiteit van de PGV. Het beleidsstuk in wording daarover beschrijft die identiteit allereerst vanuit het in de ‘missie’ opgenomen citaat uit Zacharia 4:6 (“niet door kracht, of door geweld, maar door mijn Geest”), en vervolgens vanuit de drieslag Pastoraat, Vieren en Vormingswerk. Dat alles speelt zich af in een pluriforme omgeving. Van belang is een houding van kritische loyaliteit t.o.v. de Defensieorganisatie, met ruimte om profetisch te kunnen spreken. Die kritische loyaliteit geldt ook jegens de kerken door wie men gezonden is. Geestelijk verzorgers in de PGV weten zich door die kerken gezonden, maar zijn er zelf niet op uit militairen te bewegen deel van die kerken uit te gaan maken. De onderlinge diversiteit wordt als kenmerkend voor de protestantse identiteit beleefd.

De genoemde vier aspecten vragen om een visie op kwaliteit en daarmee samenhangend opleidingsbeleid. Het beleidsstuk in wording beschrijft uitvoerig aan welke kwaliteitseisen de protestants geestelijk verzorgers dienen te voldoen, gebaseerd op een eigen visie daarop, de eisen die de zendende kerken bij aanstelling stellen, en dat mede in aanmerking nemende de aansluiting bij het Kwaliteitsregister (SKGV).

4. Leeropdracht

De leeropdracht van de bijzonder hoogleraar is gericht op:

- het bevorderen van de missie van de PGV door wetenschappelijke doordenking van en reflectie op haar werk en taken;
- de bevordering van de geoevendheid van de protestants geestelijk verzorger in diens omgaan met geloofs- en levensvragen en in diens kennis van en inzicht in levensbeschouwelijke tradities;
- de reflectie op kritische situaties van morele en existentiële aard waarin militairen terecht komen, en op de vaardigheid van de protestants geestelijk verzorger om hen bij te staan en tot hun recht te doen komen;
- de versterking van de ambtelijke bevoegdheid en kunde tot het voorgaan in vieringen en rituelen;

- het verspreiden van wetenschappelijke inzichten ten aanzien van het werk van de protestants geestelijk verzorger voor kerk en samenleving.

5. Valorisatie

Het werk van de bijzonder hoogleraar dient ten dienste te staan van

- de Protestantse Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht;
- de theologische wetenschap, in het bijzonder die aan de PThU;
- de opleiding tot predikant-geestelijk verzorger aan de PThU;
- de kerken (PKN);
- de maatschappij als brede context van kerk, wetenschap en krijgsmacht.

6. Taken

Tot de taken van de bijzonder hoogleraar zullen behoren:

- Het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, inclusief de begeleiding van promovendi;
- Het bijdragen aan onderwijs en onderzoek binnen de PThU op het gebied van geestelijke verzorging in bredere zin en aan het platform geestelijke verzorging in het kader van het op te richten UCGV;
- Het verzorgen van onderwijs, zowel initieel als in de vorm van Permanente Educatie;
- Het verzorgen van wetenschappelijke publicaties, vakpublicaties en publicaties voor een breed publiek, ook internationaal;
- Het houden van een jaarlijks referaat op bijeenkomsten van de PGV bij de krijgsmacht;
- Advisering van de Hoofdkrijgsmachtspredikant;
- Aansluiting zoeken bij het nationale en internationale wetenschappelijke debat en netwerken;
- Het bijdragen aan de ontwikkeling van een kenniscentrum
- Het leveren van een bijdrage aan de publieke theologie.
- Het actief meewerken aan het werven en aannemen van studenten in de studierichting predikant / geestelijk verzorger, spoor krijgsmachtspredikant.

7. Vestigingsplaats

De beoogde leerstoel zal worden gevestigd te Groningen.
